

24.07.2024

Mavzu:

**O'zagrolizing" aksiyadorlik jamiyatining Xalqaro Moliya bozoriga
chiqishdagi istiqbolli yutuqlari hamda birinchi yarim yillikda
amalga oshirilgan ishlar**

Assalomu alaykum, hurmatli matbuot anjumani ishtirokchilari, ommaviy
axborot vositalari vakillari.

Hammamizga ma'lumki, respublikamiz qishloq xo'jaligi korxonalarini zamonaviy va yuqori unumli texnikalar bilan ta'minlash vazifasi "O'zagrolizing" aksiyadorlik jamiyati faoliyatining asosini tashkil etadi.

Jamiyatimiz bu borada o'z yo'nalishi bo'yicha dunyoda yetakchi o'rinlarni egallovchi bir qator qishloq xo'jaligi texnikasi ishlab chiqaruvchilari bilan uzviy hamkorlik qilib kelmoqda.

Xususan, **"O'zagrolizing" AJ** tashkil etilganidan buyon o'tgan **25** yil davomida jamiyatimiz tomonidan qariyb **95** mingdan ziyod **6** trln so'mdan ortiq qishloq xo'jaligi texnikalari lizing asosida yetkazib berilgan bo'lib, agrar sohani zamonaviy qishloq xo'jaligi texnikalari bilan ta'minlash orqali mexanizatsiya darajasini oshirishga o'zining munosib hissasini qo'shib kelmoqda.

"O'zagrolizing" AJning lizing portfeli 2024-yilning 1-yanvar holatiga **1 trln. 528 mlrd.** so'mni tashkil etgan bo'lsa, joriy yilning 1-iyul holatiga kelib bu ko'rsatkich **2 trln. 111 mlrd.** so'mni tashkil etdi. Yil boshiga nisbatan o'sish **583 mlrd.** so'mni tashkil etdi.

Shu o'rinda alohida ta'kidlab o'tishim lozimki, oxirgi yillar davomida faoliyatimizni **moliyaviy manbalar keskin cheklangan sharoitda, yuqori stavkadagi, qisqa muddatga ajratilgan bank kreditlaridan foydalangan holda** amalga oshirishga majbur bo'ldik.

Lekin jamoamiz qo'l qovushtirib o'tirgani yo'q, tinimsiz xarakat qilib, xorijiy moliya institutlaridan jamiyat faoliyatiga **to'g'ridan-to'g'ri, uzoq muddatli va past foizli** kreditlarni jalb etish, **moliyalashtirishning muqobil manbalarini** izlab topish va ishga tushirish bo'yicha tizimli ish tashkil etib, mashaqqatli jarayonni muvaffaqiyatli yakunlashga erishdik.

Jumladan, Qishloq xo'jaligi texnikalarini xarid qilishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2024-yil 20-fevraldagi PQ-78-son qarori qabul qilinishi natijasida, qishloq xo'jaligi texnikalari ishlab chiqarish hajmini va mahalliy lashtirish darajasini oshirish, texnikalarni hududlarga o'z vaqtida yetkazib berish, korxonalarda ishlab chiqarish quvvatlaridan samarali foydalanish bo'yicha tizimli ishlar amalga oshirilmoqda.

Texnikalarni yetkazib berish.

Topshiriqqa asosan, hududlarga joriy yilda **10 500 dona** (fevral-iyun oylarida – **6 317 dona**) texnikalarni yetkazib berish belgilangan. Shundan, joriy yilning I-yarim yilligida:

980,4 mlrd. so'mlik **5 084 dona** texnikalar lizing oluvchilarga yetkazib berildi (2023-yil mos davriga nisbatan o'sish **4– barobar**).

Jumladan asosiy turdagi texnikalar kesimida.

- **313** dona haydov traktorlari (140 o.k va undan yuqori);
- **329** dona uneveral chopiq traktorlar (80 o.k dan 110 o.k. gacha);
- **170** dona yuqori klirenslik traktorlar;
- **96** dona bog'dorchilik traktorlari;
- **44** dona lazerli yer tekislagichlar;
- **127** dona g'alla o'rish kombaynlari;
- **111** dona omochlar;
- **1 060** dona boronalar;
- **216** dona ekish seyalkalari;
- **71** dona tirkamalar;
- **1 396** dona purkagichlar;
- **207** dona kultivatorlar;
- **944** dona boshqa texnika va agregatlar.
- **10 756 dona** shartnoma imzolandi (rejaga nisbatan – **170 foiz**) hamda **5 781 dona** texnika uchun bo'nak shakllandi (rejaga nisbatan – **91,5 foiz**);
- **5 696 dona** texnika yetkazilishi ta'minlandi (rejaga nisbatan – **90,1 foiz**), shundan **5 084 dona** texnika lizing asosida yetkazib berildi (rejaga nisbatan – **80,5 foiz**).

“O‘zagrolizing” AJ tomonidan o‘tgan yillarda ichki manbalardan mablag‘ jalb qilishda **resurs mablag‘larini cheklanganligi** (*kichik summada*) **qisqa muddatli (3-5 yilgacha)** va **yuqori foizli (26-28 foizgacha)** shartlarda kichik qiymatdagi texnikalar yetkazib berilgan.

Ma’lumot uchun: 2023-yilda lizing asosida **1 170 dona** texnika yetkazib berilgan.

Yaratilgan keng imkoniyatlar natijasida, xalqaro moliya institutlari mablag‘laridan uzoq muddatli, past foizli mablag‘larni jalb qilish hisobiga fermer, klaster va boshqa qishloq xo‘jaligi korxonalariga lizing muddati **10 yilgacha**, yillik **19 foizdan**, avans miqdori **20 foiz** hamda **2 yillik imtiyozli** davr bilan texnikalar qisqa muddatda lizingga yetkazib berilmoqda.

Shu bilan birga jori yilda – Qishloq xo‘jaligi vazirligi bilan qiymati **1,9 trln** so‘mlik **609 dona** zamonaviy paxta terish mashinalarini yetkazib berish ishlari boshlangan.

Ma’lumot uchun: **400 dona** Boshiran (Xitoy), **50 dona** John Deere 9970 (AQSH), **30 dona** CASE SE-220 (O‘zbekiston), **79 dona** TZST SE-220 (O‘zbekiston), **50 dona** SWAN (Xitoy) rusumli paxta terish mashinalariga buyurtmalar mavjud.

“O‘zagrolizing” AJ tomonidan 2024-yilning 1-yarim yilligida jami **1 trln. 174,8 mlrd.** so‘mlik mablag‘lar jalb qilindi. Jumladan:

Yaponiya Xalqaro Hamkorlik Agentligi (JICA)ning **289 mlrd.** so‘mlik mablag‘lari (**23 mln** dollar);

Jahon Bankiga qarashli Xalqaro Tiklanish va Taraqqiyot Bankining (IBRD) **483,4 mlrd.** so‘mlik mablag‘lari (**38,7 mln** dollar);

O‘zbekiston Respublikasi Tiklanish va Taraqqiyot Jamg‘armasi (FRRU)ning **363,4 mlrd.** so‘mlik mablag‘lari o‘zlashtirildi (**29,1 mln** dollar).

“Agrobank” ATBdan **39 mlrd** so‘m.

Lizing portfeli joriy yilning 1-iyul holatiga **2 111 mlrd.** so‘mni tashkil etgan. (*yil boshiga nisbatan o‘shish - 139 foiz*).

Jamiyat tomonidan **353,7 mlrd.** so‘mlik lizing to‘lovlari yoki o‘tgan yilning shu davriga nisbatan **69,5 mlrd.** so‘mga ko‘p undirildi (*o‘shish 124,4 - foiz*).

Joriy yil 1-yarim yillik yakunlari bo‘yicha sof foyda **7 mlrd.** so‘mni tashkil etdi (*o‘shish - 135 foiz*).

2024-yil II yarim yillikda amalga oshiriladigan dolzarb vazifalar.

1. Joriy yil yakuniga qadar **5 416 dona** texnikalar hududlarga lizingga yetkazib beriladi. *(2023-yil mos davriga nisbatan o'sish **10-barobar**).*

Jumladan asosiy turdagi texnikalar kesimida.

- **37** dona haydov traktorlari *(140 o.k va undan yuqori);*
- **600** dona uneversal chopiq traktorlar *(80 o.k dan 110 o.k. gacha);*
- **830** dona yuqori klirenslik traktorlar;
- **904** dona bog'dorchilik traktorlari;
- **1 000** dona lazerli yer tekislagichlar;
- **189** dona omochlar;
- **609** dona paxta terish mashinalari;
- **1 247** dona boshqa texnika va agregatlar.

2. Qishloq xo'jaligi texnikalarini xarid qilish uchun qo'shimcha **195,9 mln dollar** mablag' yo'naltiriladi *(yil boshiga nisbatan o'sish – **2,1 barobar**).*

Shundan,

- **75 mln dollar** – Jahon banki mablag'lari;
- **70,9 mln dollar** – O'zbekiston tiklanish va taraqqiyot jamg'armasi mablag'lari;
- **50 mln dollar** – Yaponiya xalqaro hamkorlik agentligi mablag'lari.

3. Mahalliy tijorat banklaridan **40,0 mlrd.** so'mlik kreditlar jalb qilinadi.

4. 347 mlrd. so'mlik lizing to'lovlari undiriladi, sof foyda **25 mlrd.** so'mga *(o'sish -**163 foiz**)* yetkaziladi.

5. Qishloq xo'jaligi vazirligi va Iqtisodiyot va moliya vazirligi bilan Jahon banki kredit liniyasidan **paxta terish mashinalari xaridini moliyalashtirishga ruxsat olish** choralari ko'riladi.

Shuningdek lizing portfelini O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 20-iyundagi **PQ - 198-son** qaroriga muvofiq **"O'zagrolizing" AJ** faoliyatini diversifikatsiyalash maqsadida bir nechta loyihalarni amalga oshirish rejalashtirilmoqda.

I. Mayda shoxli mollarni bo'rdoqi qilishga mo'ljallangan fermalarning tayyor holda lizing asosida berish:

Avstraliya tajribasi asosida **"Ausidore"** va **"Austrex"** kompaniyalari bilan hamkorlikda **"dorper"** zotli qo'ylarni O'zbekiston sharoitida ko'paytirish bo'yicha loyihalar amalga oshiriladi.

Dastlab, **Navoiy** viloyati **Qiziltepa** tumanidagi **"Zarafshon bo'rdoqichilik"** MCHJga **2 000 bosh dorper** ona qo'ylari olib kelinib lizing asosida **3 yil** imtiyozli davr, yillik **19 foiz** (**9 foizi subsidiya**) bilan **10 yilga** beriladi.

Ushbu yo'nalishda hududlardan, xususan **Qoraqalpog'iston Respublikasi, Namangan, Jizzax, Buxoro, Qashqadaryo** viloyatlaridan qo'shimcha **5 ta** tashabbuskorlar aniqlanib, loyihalar shakllantirilgan. Ushbu loyihalarni amalga oshirish uchun **30 mln AQSH** dollari hisob-kitob qilingan.

II. Zamonaviy issiqxona komplekslari va shaharchalarini tayyor holda lizingga berish:

Gollandiya va **Turkiya** tajribalari asosida muqobil energiyadan (*quyosh, shamol, yer qa'ri energiyasi*) foydalanib, bir vaqtning o'zida **3 xil mahsulot** (*baliq, limon, rezavor va sabzavotlar*) yetishtirishga mo'ljallangan **zamonaviy issiqxona bilan jihozlangan xonadonlarni** qurib, aholiga lizing asosida beriladi.

Mazkur loyihani amalga oshirish uchun **Namangan** viloyati **Pop** tumanidan **12 gektar** yer ajratilgan.

Dastlabki bosqichda **72 ta** oilaga mo'ljallangan har biri **zamonaviy issiqxona** bilan jihozlangan **uylar** qurilib, **3 yil** imtiyozli davr bilan yillik **19 foizdan** (**9 foizi subsidiya**) **10 yilga lizingga** beriladi.

Har bir loyiha **13 sotixdan**, shundan **10 sotix** issiqxona, **3 sotix** yashash xonadonidan iborat. Bunda har bir xonadonga o'rtacha **1,2 mlrd so'm** (**100 ming AQSH dol**) sarflanadi.

Loyihaning umumiy qiymati **12 mln AQSH dollarini** tashkil qiladi.

Loyihaning keyingi bosqichida **50 gektar** maydonda ushbu texnologiya asosida xonadonlar barpo etilib, **350 ta** oilaga lizingga beriladi. Natijada, **1 500 nafar** aholi doimiy yashash xonadonlari va ish o'rinlari bilan ta'minlanadi. Loyiha **2024-2026-yillar** davomida ishga tushiriladi.

Shu kabi meva-sabzavotlarni yuqori texnologiyalar asosida qayta **ishlovchi korxonalar** va **logistika markazlarini** tayyor holda lizingga berish bo'yicha hududlar bilan hamkorlikda investitsion loyihalar ishlab chiqilmoqda.

Shuningdek, **26 ta** tumanda har bir loyihani qiymati **0,9 mlrd** so'm bo'lgan **fermer va tomorqa xo'jaliklariga mexanizatsiya va xizmat ko'rsatish servislari** bosqichma-bosqich ishga tushiriladi.

Hurmatli matbuot anjumani ishtirokchilari va ommaviy axborot vositalari vakillari!

Faoliyatimiz yuzasidan qisqacha ma'lumotlar shulardan iborat. Sizlarni qiziqtirgan savollarga javob berishga va takliflaringizni tinglashga tayyormiz.

E'TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT!